

Výzkumný ústav
lesního hospodářství
a myslivosti, v. v. i.

ZMĚNA DRUHOVÉ SKLADBY A STRUKTURY LESŮ V KONTEXTU HOSPODAŘENÍ SE ZVĚŘÍ

Strašice, 11. 9. 2024

Jiří Novák, David Dušek

Nárůst nahodilých těžeb působením biotických i abiotických škodlivých činitelů
→ **velká část lesů na našem území vyžaduje změnu druhové skladby a struktury.**

Proces byl zahájen již v minulých dekádách
→ co chybí k jeho **větší efektivitě?**

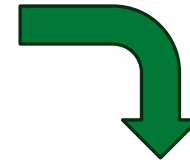

A. Co mohu jako lesní hospodář aktivně ovlivnit? Např.:

- volbu vhodného sadebního materiálu
- kvalitu provedení výsadby
- kontrolou a opatřením proti šíření škůdců, atd.

B. Co naopak jde mimo můj vliv a nezbývá než se přizpůsobit – adaptovat. Např.:

- zvyšující se teploty
- častější periody sucha
- výskyt bořivých větrů apod.

Je tu ještě na něco, co **můžeme aktivně řídit?**

→ vliv spárkaté zvěře na stav lesa, tj. **nastavení rovnováhy mezi lesnickým a mysliveckým hospodařením.**

Problematika škod zvěří rezonuje v evropském měřítku i **mimo lesnický sektor**:

- Role zemědělského sektoru (obrovský **prostor ke změnám, zájem a motivace je dělat je zatím minimální**, některé podpory přispívají spíše ke zhoršení situace).
- **Zájem veřejnosti** - výrazné rozdíly ve vnímání role spárkaté zvěře v krajině (srovnání přístupu městského nebo venkovského obyvatelstva).
- Tlak veřejnosti na změny (i úpravy legislativy) v této problematice **může pomoci**, ale díky laickému přístupu a sklonu k „jednoduchým“ řešením nemusí vést k cíli.
- I přes časté dobré příklady, **stále velký dluh v komunikaci** a zejména v kooperaci mezi lesníky, myslivci a zemědělci

ZMĚNA DRUHOVÉ SKLADBY LESA A PŮSOBENÍ ZVĚŘE

- Změny druhové skladby – zvěř limitujícím faktorem
- **Tlak přirozeně směřován na dřeviny v aktuálních porostech nejméně zastoupené**
- Např. JD - patří v Evropě k nejvíce poškozovaným (dále listnáče obecně, silněji např. KL nebo JR)

Pokud změnu druhové skladby chceme:

- velmi nákladná opatření vůči škodám (dlouhodobé plocení, nátěry...)
- významná redukce populací spárkaté zvěře.
- použití pro zvěř „méně atraktivních“ postupů obnovy – přípravné dřeviny, apod.

ZMĚNA STRUKTURY LESŮ A PŮSOBENÍ ZVĚŘE

Historická preference monokultur – vztah lesa a zvěře narušen

Historická preference způsobů hosp. (zejm. holosečných) – další zhoršení

Např. vyšší zastoupení holosečí nebo tvorba „ostrých“ porostních okrajů - špatný poměr potravní nabídky a klidových zón - zvýšení škod

Historický souběh – systém hospodaření a zvýšení populační hustoty zvěře – změnu vyžaduje obojí

Není to snadné, např. :

- holoseče jsou atraktivní pro zvěř, avšak lépe se zde realizuje odlov.
- při použití výběrných způsobů dojde k rozptýlení škod na větší prostor, ale hůř se v těchto podmínkách loví

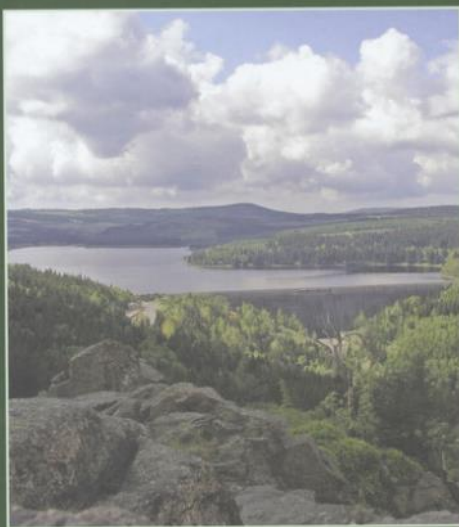

NAVRHOVANÁ ŘEŠENÍ

- **Dosavadní přístup** ke škodám zvěří (zvyšování objemu prací a prostředků pro ochranu proti okusu, ohryzu a loupání) je zřejmě **již neudržitelný**.
- Je třeba revize i v hodnocení škod - reálné dosažení pěstebního cíle.
- Ne každý boční okus vede k úhynu jedince, a ne každý strom poškozený loupáním znamená zničení celého porostu.
- **Důraz** by měl být kladen více než na počet poškozených stromů spíše **na počet přeživších a jejich druhovou skladbu** (tj. zda lze dosáhnout cílové druhové skladby a struktury).
- Pokud však jsme v některých oblastech svědky úplné destrukce většiny jedinců v porostech nebo **totálního zablokování obnovy**, je otálení s redukcí populace zvěře těžko zdůvodnitelné.
- Role predátorů? Velké komplexy vs. obydlená a fragmentovaná krajina.

Lesnické hospodaření v Krušných horách

Forestry Management in the Krušné hory Mts.

M. Slodičák, V. Balcar,
J. Novák, V. Šrámek
a kolektiv

LESYČR

Edice Grantové služby LČR
číslo: 03
© 2008

NAVRHOVANÁ ŘEŠENÍ

Při řešení problematiky škod zvěří ve vztahu k pěstování - **výhodou dostatečně velké území.**

Nešlo o území spravované pouze jedním vlastníkem - realizace navrhovaných opatření složitá - koncept změn ne zcela naplněn.

Výzkumný ústav
lesního hospodářství
a myslivosti, v. v. i.

www.vulhm.cz

www.vulhmop.cz

Aktuálně realizovaný projekt **Life Adapt Brdy**
(<https://adaptbrdy.czu.cz/cs>)

Cílem **adaptace lesních porostů na změnu klimatu** na území Brd, včetně zvýšení jejich schopnosti odolávat biotickým a abiotickým faktorům.

Provázání lesnického a mysliveckého hospodaření - příklady dobré praxe (koncept Saských státních lesů).

Celé území - jeden vlastník (VLS, s.p.) –
předpoklad úspěšné realizace v dostatečně dlouhém časovém horizontu.

Výzkumný ústav
lesního hospodářství
a myslivosti, v. v. i.

www.vulhm.cz

www.vulhmop.cz

The screenshot shows the homepage of the LIFE Adapt Brdy project website. At the top, there is a navigation bar with the project logo, the European Union logo with the text 'Spolufinancováno Evropskou unií', the Natura 2000 logo, and the logo of the Ministry of Environment. Below the navigation bar is a main banner image of a young tree in a forest, with the text 'Projekt LIFE Adapt Brdy' and 'Adaptace lesů na změnu klimatu v Brdské vrchovině'. Underneath the banner is a section titled 'Aktuality' (News) with a link to 'Archiv článků >'. There are four news items, each with a small image and a text box containing the date, title, and a short description. Each item has a 'Číst dále >' (Read more >) link at the bottom.

Projekt LIFE Adapt Brdy
Adaptace lesů na změnu klimatu v Brdské vrchovině

Aktuality Archiv článků >

- 1.8.2024**
Pozvánka na Brdské stromsázení
Zanechte svůj otisk v unikátní brdské krajině.
Dobrovolnický den. Lokalita Velcí, Jince, 14. září 2024
- 8.7.2024**
Předávání zkušeností a poznatků polským lesníkům
Terénní exkurze pro zaměstnance Polských státních lesů.
- 6.6.2024**
V oboře Březka se setkali partneři projektu LIFE Adapt Brdy
Projektové setkání, Řídící výbor i exkurze v terénu
- 28.5.2024**
K šetrnému soustředování dřevní hmoty bude v Brdech sloužit nový stroj
Vývážecí souprava LVS 520

ZÁVĚR

- Pokud chceme aktivně změnit druhovou skladbu a strukturu našich lesů, nemůžeme spoléhat jen na obvyklé lesnické postupy.
- **Nezbytné je úzké provázání cílů lesnického a mysliveckého (v kontextu krajiny pak i zemědělského) hospodaření.**
- Nadměrné škody zvěří nemusí být pouze důsledkem vysoké populační hustoty, ale i kombinací méně vhodných způsobů hospodaření (vyšší podíl holosečí, úzká dřevinná skladba, ostré porostní okraje, apod.).
- Při vysoké míře škod, která je registrována v některých regionech, však bude nezbytné, aby **významné snížení stavů spárkaté zvěře bylo prvním krokem k nápravě**. Logická je pak **návaznost změnou hospodářských postupů** k vyššímu využití přirozené obnovy a rozšíření druhové skladby.

Děkuji za pozornost!